

مقدمه ناشر

درس پک یک مدرسه‌ی همراه است که کلیه‌ی دروس را در یک پک با ویژگی‌های زیر در اختیار شما دانش‌آموزان عزیز قرار می‌دهد:

❶ **ایستگاه آموزش:** آموزش مفاهیم و نکات درسی به صورت جامع، مختصر و نموداری، همراه با تأکیدهای لازم و تذکرات مفید و کاربردی برای هر درس.

❷ **پاسخ:** ارائه‌ی پاسخ‌های دقیق و کامل به همه‌ی پرسش‌ها، فعالیت‌ها، تمرین‌ها و... هر یک از دروس به ترتیب کتاب درسی.

❸ **ایستگاه سنجش:** ارائه‌ی نمونه سؤال، منطبق بر مفاهیم کتاب درسی و فضای آموزشی به همراه پاسخ آن برای هر فصل، درس یا گفتار و... جهت سنجش آموخته‌های شما دانش‌آموزان عزیز.

❹ **نمونه سؤال:** ارائه‌ی دو نمونه سؤال کامل در هر درس منطبق با بارم‌بندی آموزش و پرورش برای نوبت اول و نوبت پایانی همراه با پاسخ تشریحی و جامع.

● ضمناً دو ویژگی اختصاصی این مجموعه عبارت‌اند از:

❶ **رنگی بودن کتاب:** این ویژگی با ایجاد تنوع مناسب در فضای مطالعه مانع بروز یکنواختی و خستگی می‌شود و به مطالعه‌ی شما انسجام و سرعت می‌بخشد.

❷ **تطابق با فرمت کتاب‌های درسی:** مطابقت فرمت فعالیت‌ها، پرسش‌ها و... هر درس که موجب انس بیشتر شما با کتاب درسی شده و بیگانگی با کتاب درسی را از بین خواهد برد.

مؤلفان

آیدا پارس‌پور

فارسی

آیدا پارس‌پور

نگارش

کتایون ملکی

ریاضی

فاطمه رضایی

علوم تجربی

محمد رضا سرمیدیان

مطالعات اجتماعی

فریبا طاهری

هدیه‌های آسمان

فریبا طاهری

آموزش قرآن

گروه ویراستاران: سیده پروین حیات‌الغیب، مرضیه فلاحتیان، ناهید یعقوبی، فریده کاشفی، اعظم ملکی و فیروزه دلگشایی

فهرست

۸۱	درس دوم: زنگ ورزش
۸۴	فصل ۲: بهداشت
۸۴	درس سوم: آسمان آبی، طبیعت پاک
۸۶	درس چهارم: آواز گنجشک
۸۹	فصل ۳: اخلاق فردی - اجتماعی
۸۹	درس پنجم: بلدرچین و برزگر
۹۱	درس ششم: فداکاران
۹۳	درس هفتم: کار نیک
۹۶	فصل ۴: راه زندگی
۹۶	درس هشتم: پیراهن بهشتی
۹۸	درس نهم: بوی نرگس
۱۰۱	فصل ۵: هنر و ادب
۱۰۱	درس دهم: یار مهربان
۱۰۳	درس یازدهم: نویسنده‌ی بزرگ
۱۰۶	فصل ۶: ایران من
۱۰۶	درس دوازدهم: ایران عزیز
۱۰۸	درس سیزدهم: درس آزاد
۱۰۹	درس چهاردهم: ایران آباد
۱۱۳	فصل ۷: طبیعت
۱۱۳	درس پانزدهم: دریا
۱۱۵	درس شانزدهم: اگر جنگل نباشد
۱۱۷	درس هفدهم: چشم‌های آسمان
۱۲۰	نمونه آزمون نوبت اول
۱۲۱	نمونه آزمون پایانی

ریاضی

۱۲۴	فصل ۱: الگوها
۱۴۳	فصل ۲: عددهای چهار رقمی
۱۶۱	فصل ۳: عددهای کسری
۱۷۹	فصل ۴: ضرب و تقسیم
۱۹۶	فصل ۵: محیط و مساحت
۲۱۲	فصل ۶: جمع و تفریق
۲۳۱	فصل ۷: آمار و احتمال

فارسی

۸	ستایش: خداوند رنگین‌کمان
۹	فصل ۱: نهادها
۹	درس اول: محله‌ی ما
۱۳	درس دوم: زنگ ورزش
۱۸	فصل ۲: بهداشت
۱۸	درس سوم: آسمان آبی، طبیعت پاک
۲۱	درس چهارم: آواز گنجشک
۲۵	فصل ۳: اخلاق فردی - اجتماعی
۲۵	درس پنجم: بلدرچین و برزگر
۲۷	درس ششم: فداکاران
۳۱	درس هفتم: کار نیک
۳۶	فصل ۴: راه زندگی
۳۶	درس هشتم: پیراهن بهشتی
۳۹	درس نهم: بوی نرگس
۴۴	فصل ۵: هنر و ادب
۴۴	درس دهم: یار مهربان
۴۸	درس یازدهم: نویسنده‌ی بزرگ
۵۲	فصل ۶: ایران من
۵۲	درس دوازدهم: ایران عزیز
۵۶	درس سیزدهم: درس آزاد
۵۹	درس چهاردهم: ایران آباد
۶۳	فصل ۷: طبیعت
۶۳	درس پانزدهم: دریا
۶۶	درس شانزدهم: اگر جنگل نباشد
۶۹	درس هفدهم: چشم‌های آسمان
۷۱	نیایش
۷۳	نمونه آزمون نوبت اول
۷۵	نمونه آزمون پایانی

نگارش

۷۸	فصل ۱: نهادها
۷۸	درس اول: محله‌ی ما

خداوند رنگین کمان

ستایش

ایستگاه آموزش

محمود پوروهاب

نویسنده و شاعر کودک و نوجوان

تولد: ۱۳۴۰ ه. ش

آثار: اشک شادی، قصه‌ی مرد تنبل، آن آقای مهربان و...

در ماهنامه‌ی «سلام بچه‌ها» فعالیت داشته است.

معنی واژه‌ها

آفرید: خلق کرد، به وجود آورد.

بخشنده: کسی که چیزی را به دیگران می‌دهد.

خداوند: صاحب

سنجاقک: حشره‌ای زیبا و تندپرواز با دو بال بلند و نازک،

چشم‌های بزرگ و شاخک‌های بلند

صاف: پاک

صمیمی: همدل و مهربان

کینه: دشمنی کسی را در دل داشتن

مهربانی: محبت

رنگین کمان: تصویر زیبایی از رنگ‌ها که در آسمان بعد از

باران به وجود می‌آید.

معنی بیت‌ها

به نام خداوند رنگین کمان خداوند بخشنده‌ی مهربان

معنی: به نام خداوند بخشنده و مهربان و خداوندی که رنگین کمان زیبا را آفریده است.

خداوند سنجاقک رنگ رنگ خداوند پروانه‌های قشنگ

معنی: خداوندی که سنجاقک رنگارنگ و پروانه‌های قشنگ را آفریده است.

خدایی که آب و هوا آفرید درخت و گل و سبزه را آفرید

معنی: خداوندی که آب، هوا، درخت، گل و سبزه را آفریده است.

خدایی که از بوی گل، بهتر است صمیمی‌تر از خنده‌ی مادر است

معنی: خدایی که از بوی خوش گل هم بهتر است و از خنده‌ی مادر صمیمی‌تر است.

خدایا، به ما مهربانی بده دلی ساده و آسمانی بده

معنی: خدایا، به ما قدرت محبت کردن به دیگران و دلی ساده و پاک مانند آسمان بده.

دلی صاف و بی‌کینه، مانند آب دلی روشن و گرم، چون آفتاب

معنی: خدایا، به من دلی پاک و بدون کینه همچون آب زلال و دلی مهربان همچون آفتاب بده.

۲۲

درست و نادرست

- ۱ باران بهاری، نرم نرمک می‌بارید. **پاسخ** نادرست
 ۲ برای یادگیری یک رشته‌ی ورزشی، تمرین زیاد لازم است. **پاسخ** درست

۲۲

درک مطلب

- ۱ چگونه می‌توانی در یک رشته‌ی ورزشی مهارت پیدا کنی؟
پاسخ ابتدا باید یک رشته‌ی ورزشی را انتخاب کنم؛ سپس آموزش ببینم و به‌طور مرتب و پیوسته تمرین کنم.
 ۲ کدام رشته‌ی ورزشی را بیشتر دوست داری؟ چرا؟ **پاسخ** کوهنوردی؛ زیرا در حین ورزش از طبیعت زیبا هم لذت می‌برم.
 ۳ برای وارد شدن به استخر چه کارهایی باید انجام داد؟
پاسخ ابتدا باید کفش‌ها و لباس‌ها را در محل مخصوص گذاشت؛ سپس دوش گرفت و وارد سالن اصلی شد.

۲۲

واژه‌آموزی

با دقت به جدول نگاه کن و جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.

تابستان	زمستان
گرما	سرما
شنا	اسکی
گرم‌زدگی	سرماخوردگی
آب‌بازی	برف‌بازی
کولر	بخاری
آب یخ	چای

۲۳

نگاه کن و بگو

(۲)

(۱)

(۴)

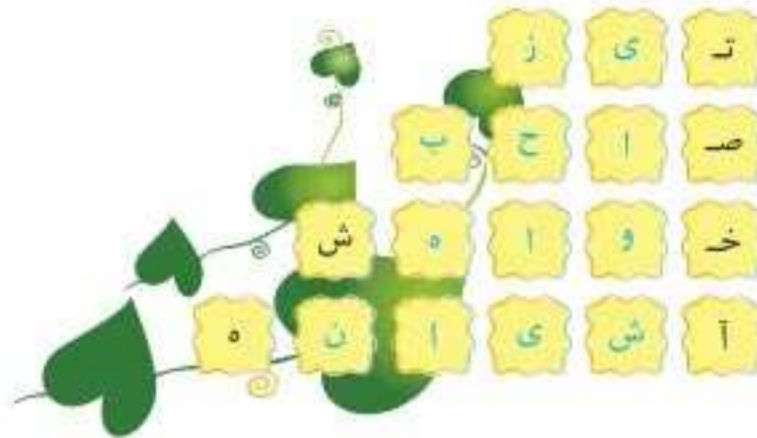
(۳)

نمونه آزمون پایانی

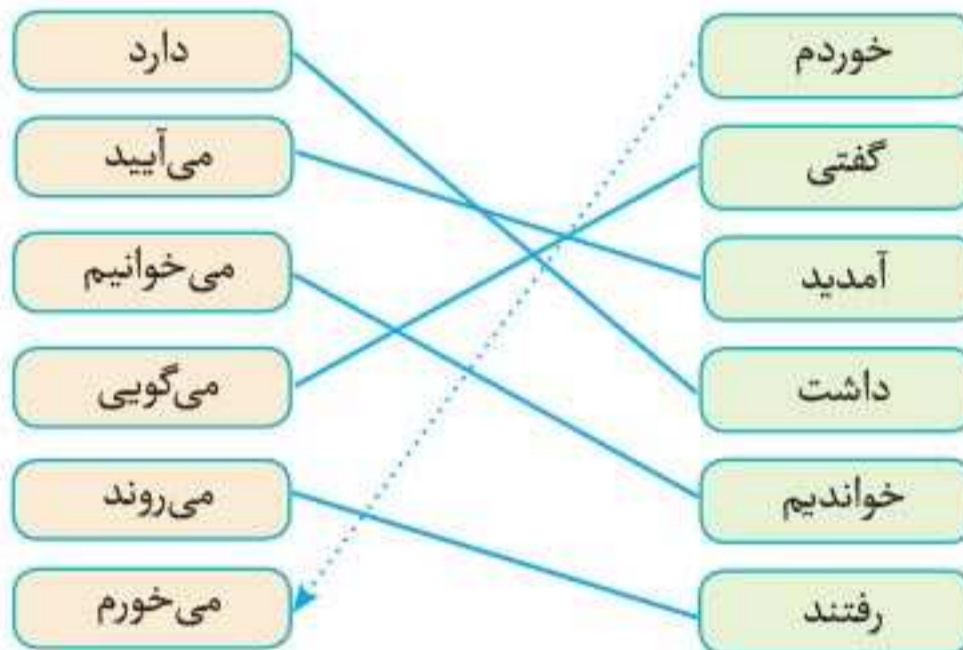

شماره	سؤال																
۱	جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید. الف) وسیله‌ای است که دود را از خانه بیرون می‌کشد. ب) سعدی و را نوشته است. پ) به داستان کوتاهی که از روزگار گذشته باقی مانده است می‌گویند. ت) شعر نوشته‌ی زیبایی است که دارد.																
۲	املاي «ی» در پایان کدام کلمه‌ها صدای «ا» می‌دهد. آن‌ها را مشخص کنید. الف) موسی پ) کبری ب) شیری ت) حتی																
۳	کلمه‌های مرتبط را به هم وصل کنید. (یک کلمه اضافه است). <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>یار مهربان</td> <td>بخشنده</td> </tr> <tr> <td>حاتم طایی</td> <td>شاعر</td> </tr> <tr> <td>ایرج میرزا</td> <td>کتاب</td> </tr> <tr> <td></td> <td>نویسنده</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	یار مهربان	بخشنده	حاتم طایی	شاعر	ایرج میرزا	کتاب		نویسنده						
الف	ب																
یار مهربان	بخشنده																
حاتم طایی	شاعر																
ایرج میرزا	کتاب																
	نویسنده																
۴	شعرهای زیر را به زبان ساده و روان معنی کنید. الف) از دو سو بر دریا / راه خود را باز کنی / سر به دریا زده‌ای / پا به دریا کردی ب) می‌شوم شاد و می‌زنم غوطه پ) از بهار سبز و خرم ت) آشنا کرد چشم من به کتاب مثل ماهی، میان آب زلال مژده می‌آرد پرستو داد توفیق خیرم از هر باب																
۵	معنی درست کلمه‌های زیر را بنویسید. الف) سماط ب) زادگاه پ) حمد ت) افتخار																
۶	با توجه به کلمه‌های داخل جدول، جاهای خالی را به درستی پر کنید. <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>واژه‌ی اول</th> <th>واژه‌ی دوم</th> <th>واژه‌ی جدید</th> <th>معنی</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>قصاب</td> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>جایی که در آن گوشت می‌فروشند.</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> <td>هنرمند</td> <td>.....</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>دان</td> <td>.....</td> <td>جای نمک</td> </tr> </tbody> </table>	واژه‌ی اول	واژه‌ی دوم	واژه‌ی جدید	معنی	قصاب			جایی که در آن گوشت می‌فروشند.			هنرمند			دان		جای نمک
واژه‌ی اول	واژه‌ی دوم	واژه‌ی جدید	معنی														
قصاب			جایی که در آن گوشت می‌فروشند.														
		هنرمند															
	دان		جای نمک														
۷	دو جمله با کلمه‌ی دریا بسازید که در آن تشبیه به کار رفته است.																

با توجه به متن درس، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.
 دو بلدرچین با جوجه‌های خود در کشتزاری زندگی می‌کردند. روزها به دنبال غذا به صحرا می‌رفتند و شب‌ها به لانه‌ی خود برمی‌گشتند. شب دوم جوجه‌ها گفتند: «امروز هر چه برزگر و پسرش به انتظار نشستند کسی نیامد.» شب سوم، جوجه‌ها گفتند: «خویشان برزگر هم نیامدند.»
 کلمه‌های جدول را از درس پیدا کن و بنویس.

مانند نمونه، کلمه‌های مربوط به هم را، با خط به یکدیگر وصل کن.

این دو بلدرچین، مشغول صحبت کردن هستند. فکرمی‌کنی به هم چه می‌گویند؟ در دو جمله بنویس.
بلدرچین اول: هوا کم‌کم دارد سرد می‌شود و باید برای زمستان دانه ذخیره کنیم.
بلدرچین دوم: بهتر است اول آشیانه‌ی امنی برای خود بسازیم تا دانه‌هایمان را در آنجا ذخیره کنیم.
 چهار کلمه از درس، در این جدول قرار دارد. آن‌ها را پیدا کن و بنویس.

م	ی	م	ص	ت
ا	س	ش	ح	ع
د	م	س	ر	ج
ر	د	ی	ا	ب

- تعجب
- تصمیم
- صحرا
- مادر

درس سیزدهم درس آزاد

ایستگاه آموزش

- با افزودن «گر» به برخی از کلمه‌ها، ترکیب‌های جدید معناداری ساخته می‌شود.
مثال < ستم + گر ← ستمگر < آهن + گر ← آهنگر

۷۶

املا و واژه‌آموزی

- ۱- از روی بند اول درس با خط خوانا و زیبا بنویس.
پاسخ در افسانه‌های قدیمی ایران شخصیت‌های انقلابی بسیاری وجود دارد. یکی از این چهره‌های انقلابی کاوه‌ی آهنگر است که داستان آن در شاهنامه‌ی فردوسی آمده است.
- ۲- پنج کلمه از کلمات مهم درس را بنویس و با آن‌ها جمله بساز.
پاسخ شاهنامه: شاهنامه، مجموعه‌ای از داستان‌های پهلوانی است. / اتحاد: مردم ایران باید با هم اتحاد داشته باشند. / نمودار: داستان کاوه‌ی آهنگر نمودار تلاش مردم در راه آزادی است. / ستمگر: نام پادشاهان ستمگر زیادی در تاریخ آمده است. / قیام: قیام ۱۵ خرداد یکی از قیام‌های مهم مردم ایران است.

۳- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کن.

الف) + گر ← ستمگر

ب) آهن + ← آهنگر

پ) + گر ← دادگر

پاسخ الف) ستم / ب) گر / پ) داد

۷۷

املا، بیاموز و بگو

- ۱- با توجه به متن، جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کن.
 در افسانه‌های ایران شخصیت‌های انقلابی بسیاری مانند وجود دارد.

پاسخ قدیمی - کاوه‌ی آهنگر

۲- کلمه‌های به هم ریخته‌ی زیر را مرتب کن.

الف) داد - ایران - مردم - کاوه‌ی آهنگر - از - نجات - ضحاک - ستم - را

پاسخ کاوه‌ی آهنگر مردم ایران را از ستم ضحاک نجات داد.

ب) دارد - فارسی - حماسی - بسیاری - وجود - در - داستان‌های - ادبیات

پاسخ در ادبیات فارسی داستان‌های حماسی بسیاری وجود دارد.

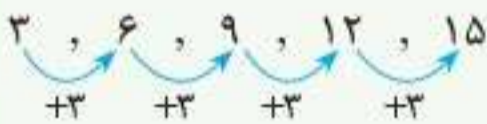
فصل ۱

الگوها

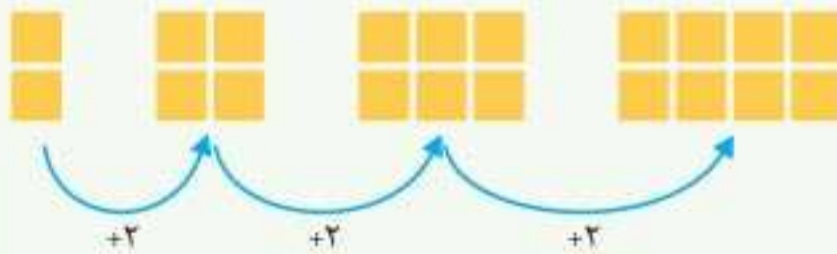
ایستگاه آموزش

الگویابی

- به رابطه‌ای که بین عددها یا شکل‌ها وجود دارد، «الگو» می‌گویند.

مثال هر عدد از عدد قبلی ۳ تا بیشتر است.

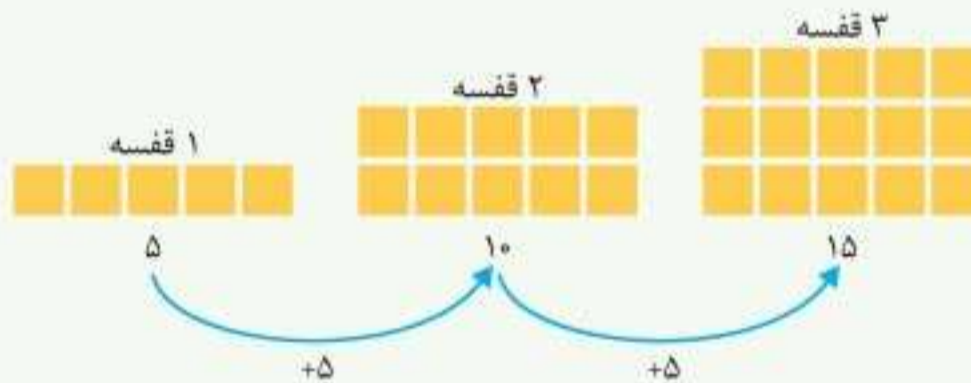

تعداد مربع‌های هر شکل از شکل قبلی ۲ تا بیشتر است.

- یکی از روش‌های حل مسئله الگویابی است. می‌توانیم به کمک رسم شکل و پیدا کردن الگو یا رابطه‌ای که بین عددهای یک مسئله وجود دارد، آن مسئله را حل کنیم.

مثال یک کتابخانه ۱۰ قفسه دارد. در هر قفسه‌ی آن ۵ کتاب وجود دارد. ۳ قفسه‌ی این کتابخانه چند کتاب دارد؟

پاسخ

۳ قفسه‌ی این کتابخانه ۱۵ کتاب دارد.

- برای پیدا کردن الگو در یک مسئله می‌توانیم از جدول الگویابی استفاده کنیم.

مثال مغازه‌داری یک نوع بستنی را ۵۰۰ تومان می‌خرد و ۶۰۰ تومان می‌فروشد. اگر این مغازه‌دار ۵ بستنی بفروشد، چند تومان سود می‌کند؟

پاسخ

سود فروش یک بستنی $600 - 500 = 100$

تعداد بستنی	۱	۲	۳	۴	۵
سود فروش بستنی	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰

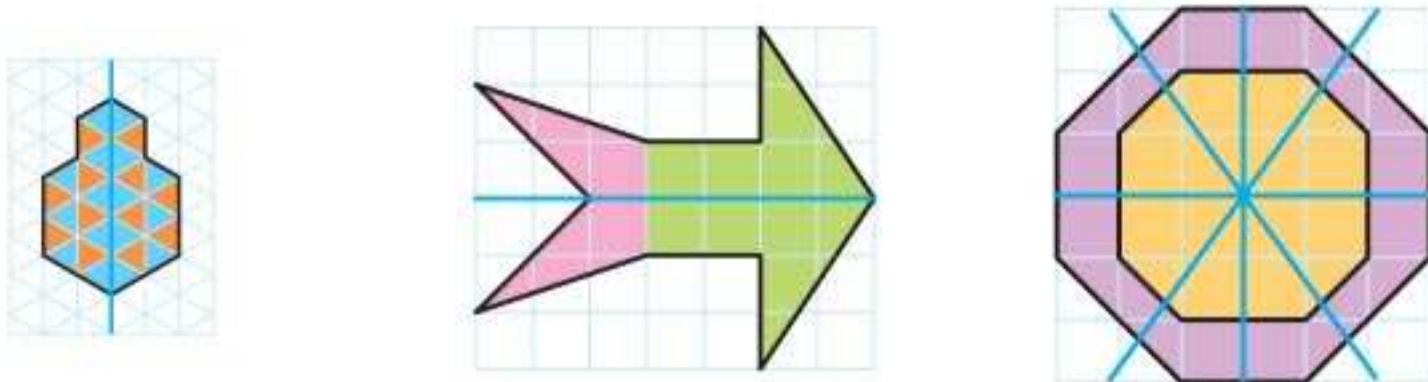
+۱۰۰ +۱۰۰ +۱۰۰ +۱۰۰

این مغازه‌دار ۵۰۰ تومان سود می‌کند.

فعالیت

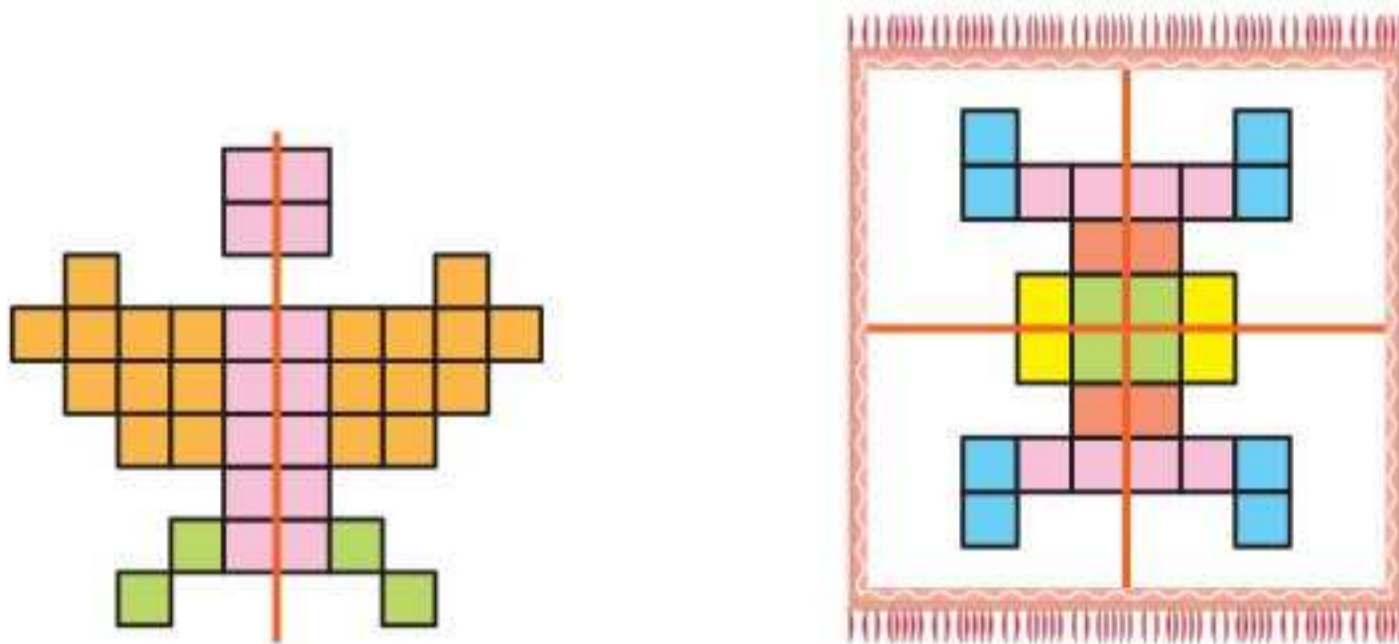
۱۹

۱- اگر یک شکل متقارن را از روی خط تقارن تا کنید، دو نیمه‌ی آن مثل هم هستند و می‌توانند به طور کامل یکدیگر را بپوشانند. خط تقارن شکل‌های زیر را با خط‌کش رسم کنید. شکل‌ها را به طور متقارن رنگ کنید.

۲- خط تقارن شکل‌های زیر رسم شده است. تعداد مربع‌های کوچک را بشمارید. توضیح دهید که چگونه به کمک خط تقارن می‌توانید تعداد مربع‌ها را سریع‌تر پیدا کنید.

پاسخ با توجه به اینکه خط تقارن، شکل را به قسمت‌های مساوی تقسیم می‌کند، می‌توانیم تعداد مربع‌های یک قسمت را بشماریم و عدد به دست آمده را به تعداد قسمت‌های شکل، با خودش جمع کنیم.

$$19 + 19 = 38$$

شکل پروانه را به صورت متقارن رنگ‌آمیزی کنید.

$$7 + 7 + 7 + 7 = 28$$

طرح فرش را با توجه به خط‌های تقارن رنگ کنید.

۱۹

حدس بزن

یک سیب‌زمینی را برش بدهید و یک مکعب درست کنید. اگر این مکعب را از محلی که خط کشیده شده است ببریم، سطح برش خورده چه شکلی خواهد داشت؟

پاسخ مستطیل

مکعب را ببرید و حدس خود را آزمایش کنید. برای اینکه سطح برش خورده را بهتر ببینید، می‌توانید آن را در جوهر یا رنگ بزنید و روی کاغذ بگذارید.

فعالیت

۴۶

۱- علی آقا کشاورز است و یک قطعه زمین مستطیل شکل دارد. او نیمی از زمینش را گندم کاشته است. نیمی دیگر را دو قسمت کرده و در یک قسمت یونجه و در قسمت دیگر جو کاشته است. به سؤال های زیر پاسخ دهید.

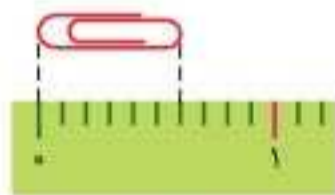
یونجه	گندم
جو	

در چند قسمت از زمین گندم کاشته شده است؟ ۲ قسمت از ۴ قسمت مساوی. $\frac{2}{4}$

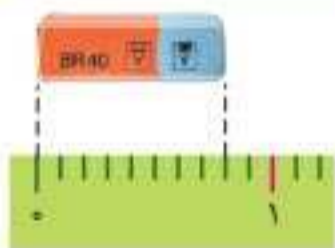
در چند قسمت جو کاشته شده است؟ ۱ قسمت از ۴ قسمت مساوی. $\frac{1}{4}$

در چند قسمت یونجه کاشته شده است؟ ۱ قسمت از ۴ قسمت مساوی. $\frac{1}{4}$

۲- فاطمه با نوار کاغذی که خودش آن را درجه بندی کرده بود، طول یک گیره کاغذ و یک پاک کن را اندازه گرفته است. جاهای خالی را پر کنید.

طول گیره کاغذ ۶ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است. $\frac{6}{10}$

طول پاک کن ۸ قسمت از ۱۰ قسمت مساوی است. $\frac{8}{10}$

در ریاضی، ۲ قسمت از ۳ قسمت مساوی را با $\frac{2}{3}$ نشان می دهیم و به آن یک کسر می گوئیم و آن را دو سوم می خوانیم.

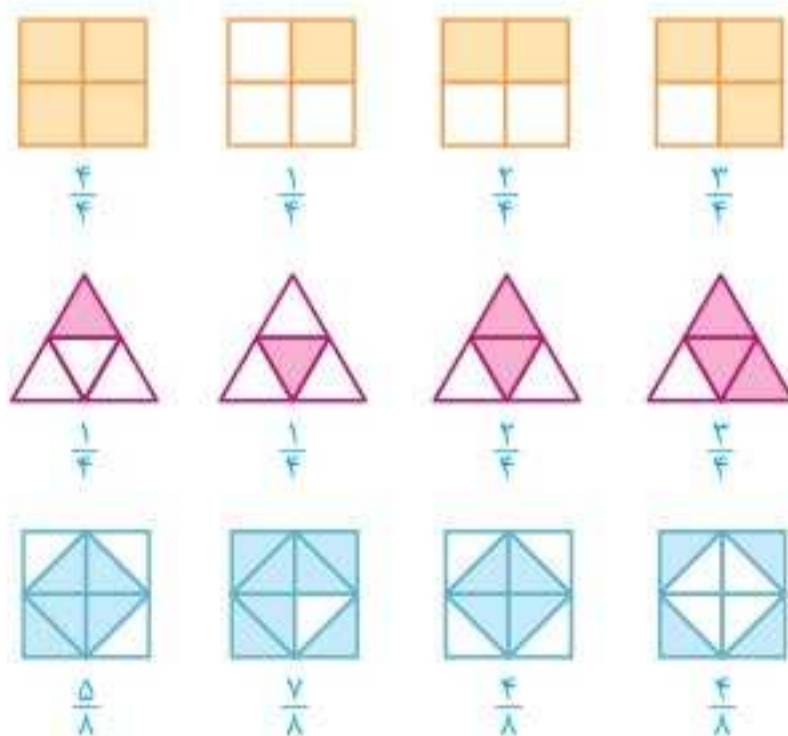

حالا کسرهای فعالیت بالا را کنار هر کدام بنویسید.

۴۷

کار در کلاس

مانند نمونه ها برای هر شکل یک کسر مناسب بنویسید.

ایستگاه سنجش

۱ یک زمین کشاورزی مستطیل شکل را به ۸ قسمت مساوی تقسیم کرده‌اند. در ۳ قسمت آن خیار، در ۲ قسمت آن گوجه و در یک قسمت آن فلفل دلمه‌ای کاشته‌اند.

الف) جاهای خالی زیر را پر کنید.

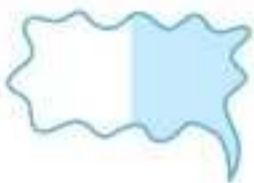
..... قسمت از قسمت مساوی را گوجه کاشته‌اند.

..... قسمت از قسمت مساوی را خیار کاشته‌اند.

..... قسمت از قسمت مساوی باقی مانده است.

ب) برای این مسئله شکل مناسبی رسم کنید.

۲ هر شکل به طور تقریبی چه کسری را نشان می‌دهد.

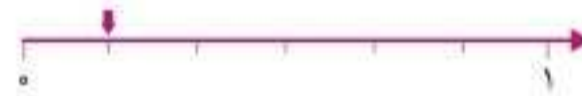
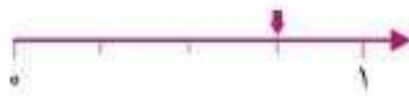
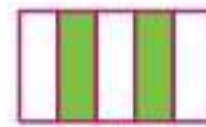

(ب)

(الف)

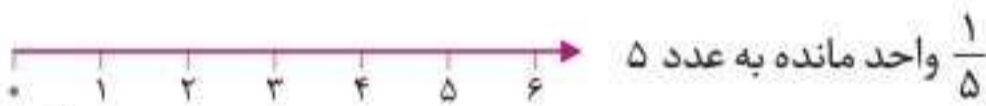
۳ برای هر شکل یک کسر مناسب بنویسید.

۴ عددهای زیر را روی محور نشان دهید.

$\frac{3}{4}$ واحد بعد از عدد ۴

$\frac{1}{5}$ واحد مانده به عدد ۵

۵ به کمک پرگار، دایره‌ای به قطر ۲ سانتی متر رسم کنید. سپس آن را به ۵ قسمت مساوی تقسیم کنید. کسر $\frac{3}{5}$ را روی شکل نشان دهید.

۶ با کامل کردن شکل مقابل، تساوی $\frac{6}{12}$ و $\frac{3}{6}$ را نشان دهید.

۷ با رسم شکل نشان دهید:

$$1 = \frac{5}{5} = \frac{6}{6} = \frac{7}{7}$$

۸ کسرهای زیر را مقایسه کنید.

۳ واحد و $\frac{2}{7}$ واحد \bigcirc ۳ واحد و $\frac{4}{7}$ واحد

۴ واحد و $\frac{1}{4}$ واحد \bigcirc ۵ واحد و $\frac{1}{4}$ واحد

$$\frac{4}{8} \bigcirc \frac{6}{8}$$

$$\frac{1}{6} \bigcirc \frac{1}{9}$$

$$\frac{5}{5} \bigcirc 1$$

$$\frac{3}{3} \bigcirc \frac{2}{2}$$

کار در کلاس

۱۰۱

۱- عددی را که هر شکل نشان می‌دهد، در کنار آن بنویسید. سپس عددها را با هم مقایسه کنید. روش مقایسه‌ی خود را برای هم‌کلاسی‌تان توضیح دهید.

$1246 > 1244$

$3212 > 2411$

$4321 > 4316$

ه	ص	د	ی
۷	۵	۰	۱

ه	ص	د	ی
۷	۴	۹	۸

$7501 > 7498$

۲- عددهای هر سطر را به ترتیب از کوچک به بزرگ بنویسید.

۴۰۱۰ ۴۰۰۰ ۴۰۲۰ ۴۰۰۸ ۴۰۰۰ - ۴۰۰۸ - ۴۰۱۰ - ۴۰۲۰

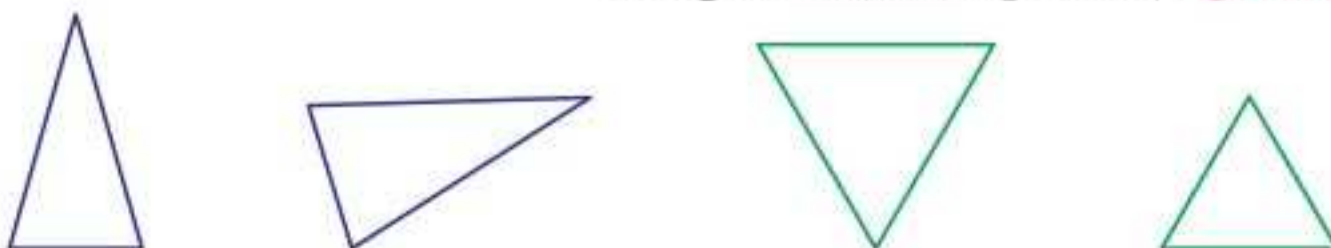
۱۳۱۸ ۱۳۱۵ ۱۳۱۳ ۱۳۱۶ ۱۳۱۹ ۱۳۱۳ - ۱۳۱۵ - ۱۳۱۶ - ۱۳۱۸ - ۱۳۱۹

۱۰۱

انجام بده

ضلع‌های مثلث‌های زیر را اندازه بگیرید.

مثلثی که سه ضلع آن برابرند، **متساوی‌الاضلاع** نام دارد. ضلع‌های آن را به رنگ سبز کنید. مثلثی که دو ضلع (ساق) برابر دارد، **متساوی‌الساقین** نام دارد. ضلع‌های آن را به رنگ آبی کنید.

ایستگاه سنجش

۱ حاصل ضرب‌های زیر را بنویسید.

$4 \times 5 \times 6 =$

$0 \times 300 =$

$20 \times 200 =$

$80 \times 30 =$

$1 \times 15 =$

$70 \times 100 \times 0 =$

$10 \times 40 \times 50 =$

$300 \times 30 =$

$40 \times 40 =$

۲ تساوی‌های زیر را کامل کنید.

$5 \times \dots = 150$

$380 = 10 \times \dots$

$5 \times \dots = 300$

$9 \times \dots = 0$

$42 \times \dots = 420$

$420 = 6 \times \dots$

$16 \times \dots = 16$

$8 \times \dots = 800$

$7 \times 19 \times 0 = \dots$

۳ ۵ جعبه جوراب داریم که در هر کدام ۶ بسته‌ی ۶ تایی جوراب است. در این ۵ جعبه روی هم چند جوراب داریم؟

۴ حاصل ضرب‌های زیر را با رسم شکل نشان دهید.

$6 \times 53 =$

$2 \times 317 =$

$5 \times 31 =$

۵ مساحت مستطیلی به طول ۳۰ سانتی‌متر و عرض ۸ سانتی‌متر را به دست آورید.

۶ حاصل ضرب‌های زیر را به صورت مرحله‌ای به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 231 \\ \times 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 53 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 724 \\ \times 8 \\ \hline \end{array}$$

۷ تقسیم‌های زیر را انجام دهید.

$$\begin{array}{r} 27 \overline{) 3} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 54 \overline{) 7} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 29 \overline{) 6} \\ \hline \end{array}$$

۸ اگر قیمت ۸ مداد ۴۰۰ تومان باشد، قیمت ۴۰ مداد چقدر است؟

۹ ۶۲ کیلوگرم سیب را در جعبه‌هایی می‌ریزیم که در هر کدام از آن‌ها ۷ کیلوگرم سیب جامی گیرد. چند جعبه لازم داریم؟

۱۰ یک دوچرخه در مدت ۵ ساعت، ۴۵ کیلومتر را طی می‌کند. این دوچرخه، در هر ساعت چند کیلومتر را طی می‌کند؟

پاسخ‌نامه ✓

$4 \times 5 \times 6 = 120$

$0 \times 300 = 0$

$20 \times 200 = 4000$

$80 \times 30 = 2400$

$1 \times 15 = 15$

$70 \times 100 \times 0 = 0$

$10 \times 40 \times 50 = 20000$

$300 \times 30 = 9000$

$40 \times 40 = 1600$

$5 \times 30 = 150$

$380 = 10 \times 38$

$5 \times 60 = 300$

$9 \times 0 = 0$

$42 \times 10 = 420$

$420 = 6 \times 70$

$16 \times 1 = 16$

$8 \times 100 = 800$

$7 \times 19 \times 0 = 0$

$6 \times 6 = 36$

36

$\times 5$

$\hline 180$

$+ 30$

$\hline 180$

در این ۵ جعبه، روی هم ۱۸۰ جوراب داریم.

فعالیت

۱۸

با توجه به محل زندگی خود، یک نمونه غذا را به کمک معلم و همکلاسی‌هایتان درست کنید. در تهیه این غذا، کدام مواد غذایی را به کار برده‌اید؟ به نظر شما غذایی که درست کرده‌اید برای کدام وعده‌ی غذایی مناسب است؟ چرا؟ **پاسخ** ما در کلاس تصمیم گرفتیم کوکوی سیب‌زمینی درست کنیم و برای درست کردن آن از سیب‌زمینی، پیاز، تخم‌مرغ، نمک و زردچوبه استفاده کردیم. می‌توان این غذا را برای وعده‌ی شام استفاده کرد؛ چون غذایی پرانرژی است و در تهیه‌ی آن از گروه‌های غذایی نان و برنج، تخم‌مرغ و حبوبات و چربی‌ها استفاده شده است.

ایستگاه سنجش

- ۱ بستنی در گروه و باقلا و سویا به ترتیب در گروه و قرار می‌گیرند.
- ۲ چرا انسان به غذا خوردن نیاز دارد؟
- ۳ آیا مصرف فقط دو گروه از گروه‌های مواد غذایی همه‌ی نیازهای بدن ما را بر آورده می‌کند؟
- ۴ هر یک از گروه‌های مواد غذایی را باید در چه شرایطی نگه داشت تا سالم بمانند؟

پاسخ‌نامه ✓

۱. لبنیات - حبوبات - چربی‌ها ۲. انسان برای حرکت کردن، نفس کشیدن، صحبت کردن، کار کردن و انجام دادن همه‌ی کارهای خود به غذای سالم و مناسب نیاز دارد. ۳. خیر؛ هر یک از گروه‌های غذایی، بعضی از نیازهای بدن ما را برآورده می‌کنند؛ بنابراین برای تأمین همه‌ی نیازهای بدن خود باید از هر چهار گروه مواد غذایی استفاده کرد. ۴. لبنیات را در یخچال، گوشت‌ها را در فریزر، چربی‌ها را در محیطی دور از گرما و نور خورشید، میوه و سبزی‌ها را در یخچال و نان و غلات را باید در جای خشک نگهداری کرد.

۳ مواد اطراف ما

ایستگاه آموزش

- جامد: به موادی گفته می‌شود که شکل ثابت دارند؛ مانند میز و مداد.
 - مایع: به موادی گفته می‌شود که از خود شکل ندارند و به شکل ظرفی درمی‌آیند که در آن ریخته می‌شوند؛ مانند آب و شربت.
 - گاز: به موادی مانند هوا که در همه جای ظرف پخش می‌شوند، گاز می‌گویند.
- توجه** تفاوت مایع با گاز در این است که گازها می‌توانند در همه جای ظرف پخش شوند؛ اما مایع‌ها در هر ظرفی که باشند، شکل ظرف را می‌گیرند و نمی‌توانند مانند گاز در همه جای ظرف پخش شوند.

مثال‌هایی از کاربرد گازها در زندگی انسان

- کپسول اکسیژن برای غواصی در زیر آب
- استفاده از گاز اکسیژن برای تنفس بیماران
- استفاده از گاز هلیوم برای پر کردن بالون

۷ نور و مشاهده‌ی اجسام

ایستگاه آموزش

- منبع نور: برای دیدن اجسام نور لازم است. نور توسط اجسامی که به آن‌ها منبع نور گفته شده، تولید می‌شود؛ مانند خورشید، لامپ و آتش
- عقربه و اعداد بعضی از ساعت‌ها از موادی ساخته شده‌اند که در تاریکی از خود نور تولید می‌کنند؛ برای همین در هنگام تاریکی شب، می‌توان آن‌ها را دید و با آن‌ها زمان را تشخیص داد.

بازتابش نور

وقتی نور خورشید به آینه می‌تابد از آن برمی‌گردد که به این پدیده، بازتابش نور می‌گویند.

انواع بازتابش نور

- بازتابش منظم: اگر نور به سطح صاف و صیقلی مانند آینه برخورد کند، به طور منظم بازتاب می‌شود.
 - بازتابش نامنظم: اگر نور به سطح ناصاف و غیرصیقلی مانند ورق آلومینیم چروک برخورد کند، به طور نامنظم بازتاب می‌شود.
- هر چیزی که بتواند نور را به طور منظم بازتاب دهد، مانند آینه عمل می‌کند.

- از آینه‌ها در آینه‌کاری بناها، دندان‌پزشکی، جاده‌ها و ماشین‌ها استفاده می‌شود.

شرایط دیدن اجسام

- منبع نور وجود داشته باشد.
- جسم در معرض نور باشد و نور بتواند به آن برخورد کند.
- نور از جسم مورد نظر به چشم ما برسد.

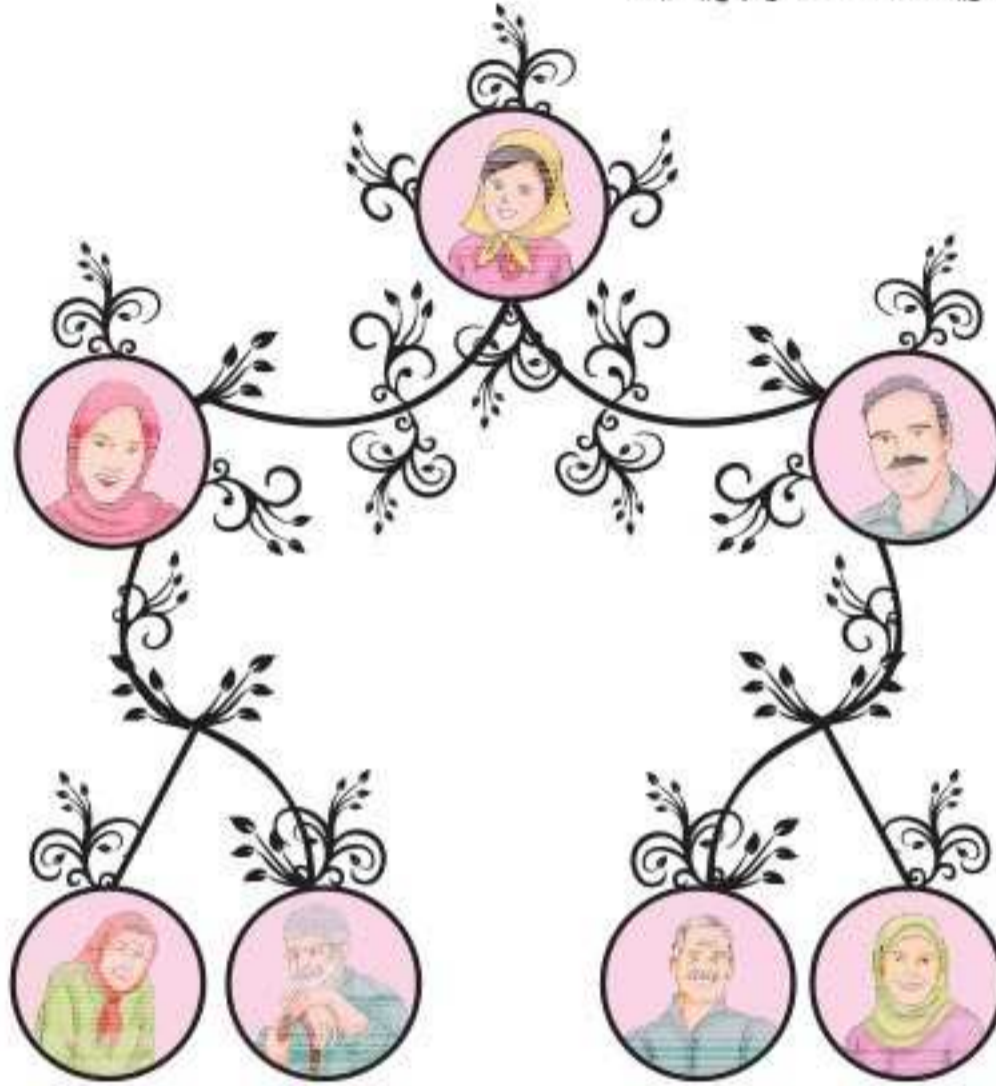
امید و دوستانش در حال بازی هستند. هر یک از بچه‌ها کدام یک از دوستانش را می‌تواند ببیند؟ کدام یک را نمی‌تواند ببیند؟ چرا؟

پاسخ بچه‌هایی را که در جلوی چشم او و در روشنایی هستند، می‌تواند ببیند و بچه‌هایی که در پشت مبل و پشت پرده پنهان شده‌اند، دیده نمی‌شوند. دوست امید که چشمش بسته شده است، نمی‌تواند هیچ جایی را ببیند.

در چه شرایطی و کجاها نتوانسته‌اید چیزهای اطراف خود را ببینید؟ در این باره با دوستانتان گفت‌وگو کنید. **پاسخ** هنگامی که چراغ‌های خانه کاملاً خاموش باشند، در تاریکی نمی‌توانیم اطراف خود را ببینیم.

کاربرگی شماره ۵ شجره نامه ی من

- ۱- عکس خودتان، پدر، مادر و پدر بزرگ ها و مادر بزرگ هایتان را بچسبانید.
- ۲- اگر عکس هر کدام را ندارید، اسمشان را بنویسید.

ایستگاه سنجش

۱ درست یا نادرستی جمله های زیر را مشخص کنید.

- الف) بزرگ ترها وقتی که پیر می شوند در کارها نیازی به کمک فرزندان ندارند.
 ب) بزرگ ترها وقتی پیر می شوند چشم ها و گوش هایشان ضعیف تر می شود.
 پ) بزرگ ترها وقتی که پیر می شوند دیگر مانند قدیم توانایی انجام کارها را ندارند.

۲ جاهای خالی را با واژه های مناسب پر کنید.

- الف) نام دیگر شجره نامه ، است.
 ب) نشان می دهد که افراد یک خانواده چه نسبتی با هم دارند.
 پ) خداوند در قرآن کریم می فرماید: «به پدر و مادر خود کنید و چنانچه پیر شدند، با و با آن ها سخن بگویید.»

۳ اصطلاحات زیر را بزرگ ترها وقتی پیر می شوند به فرزندان خود می گویند؛ آن ها را توضیح دهید.

- الف) عصای دست منی
 ب) تو چشم منی
 پ) تو گوش منی
 ت) تو دست منی

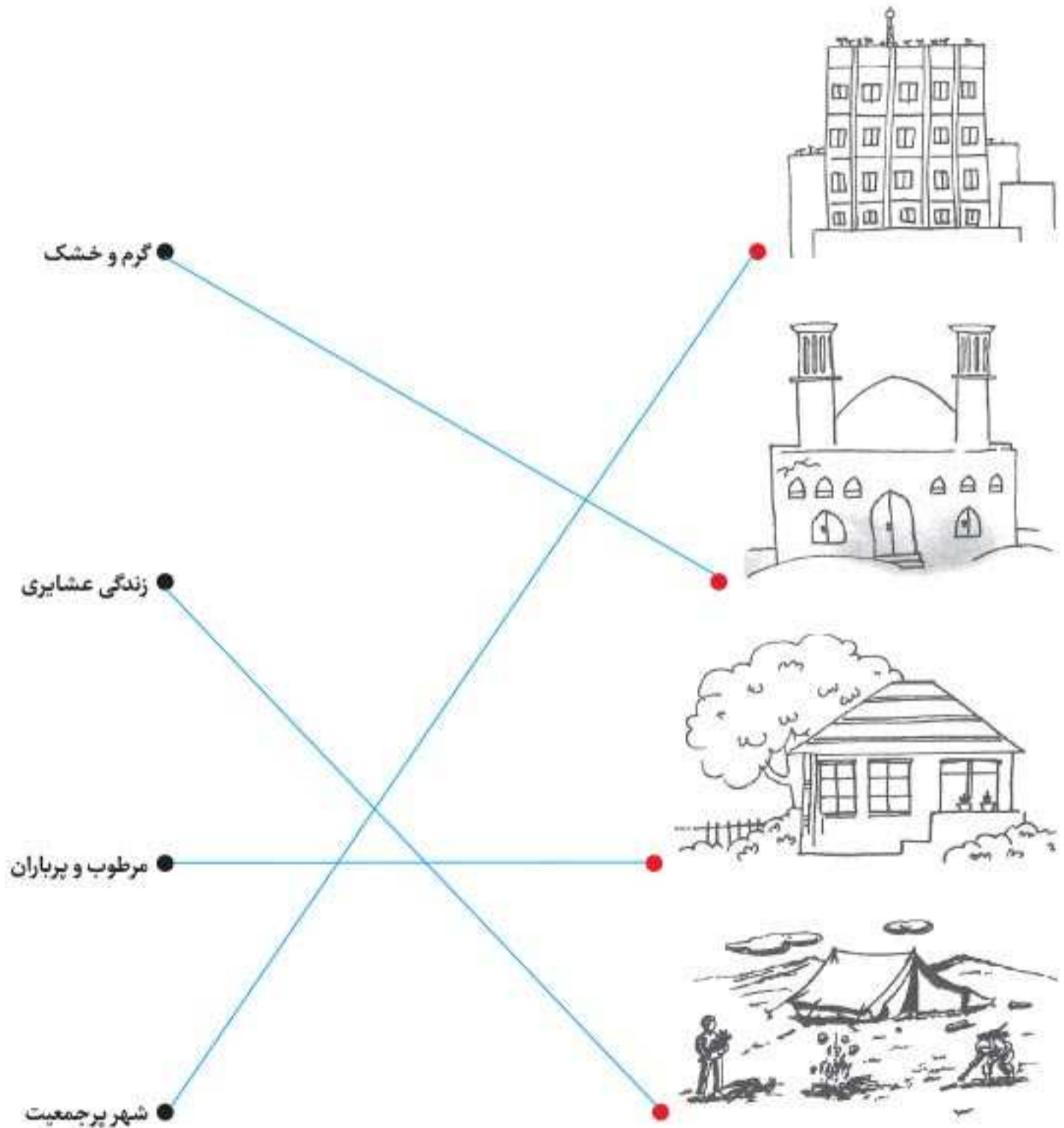
پاسخ دهید

۴۷

- ۱- چرا در شهرهای بزرگ، ساختمان‌های بلندمرتبه یا آپارتمان می‌سازند؟
پاسخ به دلیل جمعیت زیاد، خانه‌ها را آپارتمانی می‌سازند تا جمعیت بیشتری بتوانند در آن فضا زندگی کنند.
- ۲- خانه‌ی شما به تصویر کدام نوع خانه بیشتر شبیه است؟
پاسخ آپارتمانی
- ۳- کاربرگ‌های شماره‌ی (۱۳) و (۱۴) را در کلاس انجام دهید.

کاربرگ‌های شماره‌ی ۱۳ انواع خانه‌ها (الف)

با خط، تصویر را به عبارت مناسب وصل کن.

نمونه آزمون نوبت اول

شماره	سؤال
۱	درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید. الف) بزرگ‌ترها وقتی که پیر می‌شوند در کارها نیازی به کمک فرزندان ندارند. ب) نفت ماده‌ی اولیه‌ی بعضی از وسایل زندگی ماست. پ) در روستاها زنان در مدرسه‌ها یا بیمارستان‌ها کار می‌کنند. ت) معمولاً پدر در بیرون از خانه کار می‌کند و وسایل زندگی را تهیه می‌کند.
۲	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) نام دیگر شجره‌نامه، است. ب)، به ما می‌گوید، چه کارهایی را باید انجام بدهیم یا انجام ندهیم. پ) فلزات آهن و مس را از استخراج می‌کنند. ت) همه‌ی موجودات زنده می‌کنند.
۳	خانواده چگونه به وجود می‌آید؟
۴	چگونه پدر و مادر صاحب نوه می‌شوند؟
۵	خانواده‌ها کالاهای مورد نیاز خود را از کجا تهیه می‌کنند؟
۶	برای دامپروری به چه چیزهایی نیاز داریم؟
۷	نخ چگونه به وجود می‌آید؟
۸	چرا باید در نگهداری شناسنامه دقت کنیم؟
۹	چه اطلاعاتی روی نواری که دور دست نوزاد بسته شده است، نوشته شده است؟
۱۰	درآمد چیست؟
۱۱	شغل زنان در شهرها و روستاها چیست؟
۱۲	از نفت چه چیزهایی به دست می‌آید؟ (۴ مورد)
۱۳	منابع طبیعی را تعریف کنید.
۱۴	اصطلاحات زیر را توضیح دهید. الف) تو چشم منی ب) تو عصای دست منی
۱۵	چه شباهت‌هایی بین شما و سایر افراد وجود دارد؟

فصل ۲

آموزش روخوانی قرآن کریم

مراحل خواندن قرآن

۱ بخش بخش خوانی (مهم‌ترین سنگ بنای مهارت خواندن قرآن): شیوه‌ی صحیح اشاره به بخش‌های کلمات با استفاده از خط بُر یا یک وسیله (خط‌کش)

۲ روخوانی

۳ روان خوانی

اشاره‌ی ثابت (در این نوع اشاره، دست ثابت است.)

اشاره به حرکات «سِ» ← كُنِبَ نَظَرَ
اشاره به تنوین «رِ» ← أَحَدٌ

اشاره‌ی متحرک (در این نوع اشاره، دست حرکت می‌کند.)

اشاره از حرف به سوی حرکات بلند (ا، ی، و) در بخش‌های دارای این‌گونه ترکیبات. **مثال** مِنْهَا

اشاره از حرکت کوتاه به سوی علامت سکون. **مثال** مِنْهَا يَهْدِي أَنْعَمْتَ

اشاره به تشدید در بخش‌های دارای حرف مشدّد. **مثال** مُدَّتْ رَبَّنَا نُنَجِّي

حروفی که خوانده نمی‌شوند

حرف «و» اگر زیر همزه باشد «و» خوانده نمی‌شود؛ مانند يُؤْتِي ← يُّ ؤُ تِي / يُؤْمِنُ ← يُّ ؤُ مِ نُّ
حرف «ی» اگر زیر همزه باشد «ی» خوانده نمی‌شود؛ مانند بَارِيٌّ ← بَا رِ ؤُ / قُرَيْئٌ ← قُ رِ ؤُ
حرف «الف» اگر در آخر کلمه و بعد از «واو» باشد خوانده نمی‌شود؛ مانند فَأَصْلِحُوا ← فَ أَ ص لِحُ

روز اول

تمرین دوم

کلمات و عبارات قرآنی را از روی لوحه با اشاره‌ی آموزگار، بخش بخش بخوانید.

کِتَابِنَا ← كِ + تَا + بُ + نَا

ایمَانُهَا ← اِي + مَا + نُ + هَا

خُدُوهُ ← خُ + ذُو + هُ

روز دوازدهم

۳۲

تمرین دوم

این کلمات قرآنی را از روی لوحه با اشاره‌ی آموزگار، بخش بخش بخوانید.

لَوْلَا ← لَوْ + لَ + نَنْ دَعَاؤُكُمْ ← دُ + عَا + وُ + كُمْ

لَا تُؤَاخِذُنِي ← لَا + تُ + آ + خِذْ + نِي هُوَ لَاءِ ← هَا + وُ + لَا + ءِ

۱- كَذَلِكَ لِنُنَبِّئَكَ بِهِيَ فُؤَادِكَ ← كَ + ذَا + لَ + كَ + لَ + كَ + دُ + نَبِّئْ + بَ + تَ + بِ + هِيَ + فُ + آ + دَ + كَ

۲- يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ ← يُ + آ + خِذْ + كُمْ + بِمَا + كَسَبَتْ + قُلُوبُكُمْ

۳- جَزَاءُ لَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ ← جَ + زَا + وُ + هُمْ + عِنْدَ + دَ + رَبِّ + بِ + هُمْ + جَنَّاتُ + نَا + تَ + عَدْنٍ

روز سیزدهم

۳۳

تمرین دوم

این کلمات و عبارات قرآنی را به صورت شمرده بخوانید.

۱- وَهَيَّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا ← وَ + هَيَّئْ + لَنَا + مِنْ + أَمْرِنَا + رَ + شَدًا + دَنْ

۲- إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ ← إِنَّ + نَدَّ + لَا + ءَ + يَأْمُرُ + بِ + عَدْلٍ + وَ + إِحْسَانٍ

۳- وَجَنَّا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ ← وَ + جَنَّا + بِكَ + شَهِيدًا + عَلَىٰ هَؤُلَاءِ

۴- فَإِنْ جَهَنَّمَ جَزَاءُ لَكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا ← فَإِنْ + جَهَنَّمَ + جَزَاءُ + لَكُمْ + جَزَاءً + مَوْفُورًا

فَوْ + رَنْ

۵- فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ ← فَمَنْ + شَاءَ + فَلْيُؤْمِنْ + وَمَنْ + شَاءَ + فَلْيُكْفُرْ

۶- لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ← لَقَدْ + جِئْتُمُونَا + كَمَا + خَلَقْنَاكُمْ + أَوَّلَ + مَرَّةٍ

مَرَّ + زَا + تَيْنِ

۷- قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِيَنَّ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ ← قُلْ + جَاءَ + الْحَقُّ + وَمَا + يُبْدِيَنَّ + الْبَاطِلُ + وَمَا + يُعِيدُ

وَمَا + يُعِيدُ + دُ